

Ad, Paula en Dirk met de elegante elitemerrie Marilyn Monroe VDT (v.Totilas) en haar merrieveulen van Dante Weltino OLD.

➤ De fokkerij van familie Van den Tillaart

“Piaffe en passage verankeren”

Ad en Willemien van den Tillaart deden hun fokkerij VDT Horses recent over aan dochter Paula, die op haar eigen locatie in het Brabantse Vorstenbosch haar vaders levenswerk voortzet. Hoe heeft Ad zijn fokkerij zowel op sportief en bedrijfsmatig vlak laten slagen én denkt Paula het in de toekomst voort te zetten? Goede fokproducten geboren laten worden en het aan de man brengen, is volgens Ad geen toeval. “De factor geluk moet je zoveel mogelijk uitsluiten en ook klanten komen niet vanzelf aanwaaien.”

Tekst: BETTINE VAN HARSELAAR — Beeld: JESSICA PIJLMAN E.A.

Ad van den Tillaart, fokker van onder andere de KWPN-hengsten Osmium (v.Ferro), Improver VDT (v.Apache), Pontiac (v.Total U.S.), vele elitemerries en twee preferente en twee prestatie-merries staat ons trots op te wachten op het adres van zijn dochter Paula. Hoewel hij met zijn vrouw Willemien op hun eigen locatie in Zijtaart nog altijd meerdere fokmerries houdt, is het bedrijf sinds enige tijd van Paula. Samen met haar partner Dirk Geenen en vader Ad neemt Paula ons mee in een ronde langs de weides.

Paarden en schapen

Paula en Dirk wonen in Vorstenbosch, waar ook hun bedrijf Natuurgrazers Landschapsbeheer is gevestigd, waarmee ze met hun schaapskuddes van Kempische Heideschappen natuurterreinen en openbaar groen beheren. Daarnaast hebben ze de fokkerij van VDT Horses overgenomen. De combinatie van schapen en paarden blijkt een goede match voor het op natuurlijke wijze onderhouden van de paardenweides. Paula en Dirk legden een lange laan van walnotenbomen van het weiland richting de stal aan, zodat er altijd ruim voldoende schaduwplekken voor de paarden aanwezig zijn. “Zo kunnen de paarden zoveel

mogelijk buiten staan, dat vinden we het fijnst. We hebben allemaal kruidenrijke graslanden ingezaaid toen we hier begonnen. Omdat we hier op droge grond zitten, kozen we voor diep wortelende grassoorten, kruiden en klaver”, vertelt Paula. “Het was in het begin spannend of de paarden dit konden waarderen”, lacht Dirk. Maar ondertussen blijkt dat de paarden goed uit de voeten kunnen met het ingezaaide groen. En wat de paarden niet opeten, wordt later door de schapen weg gegraasd.”

In de weide naast het huis lopen drie merries met hun veulen: Olympia VDT (v.Romanov) met een merrieveulen van San Remo OLD, Marilyn Monroe VDT (v.Totilas) met een merrieveulen van Dante Weltino OLD en New Delypsa VDT (v.Glock's Toto Jr.) met een hengstveulen van Indian Rock, de eerste veulens die werden geboren in Vorstenbosch. Aan de overkant

KWPN-HENGSTEN

- › **Osmium** (v.Ferro)
- › **Improver VDT** (v.Apache)
- › **Pontiac** (v.Total U.S.)

De goed geteste Olympia VDT was het eerste merrieveulen uit Velvet VDT, waarmee de stam voortgezet wordt. De Romanov-dochter heeft een veulen van San Remo OLD aan de voet.

lopen nog drie merries: een Sandro Hit en een Bon Coeur (beide twee jaar) en een vierjarige Total U.S., die alle drie werden gefokt uit een van de paradepaardjes van de fokkerij van VDT Horses: Velvet V.D.T. (v.Ferro).

Het begin: E-Delypsa

De preferentie prestatie merrie E-Delypsa (Calypso I uit Optik van Ladykiller) staat aan de basis van de fokkerij van VDT

DRESSUURVERERER CALYPSO I

Hoe het toch kon dat de springgefokte Calypso I zo'n bewegings- en dressuurpaardenverer kon zijn heeft Ad uitgezocht. Calypso I stamt af van de springhengst Cor de la Bryère. Ad: "Maar de moeder van Calypso I was de volle zus van de moeder van Granat. Die heeft onder Christine Stückelberger olympisch goud gewonnen, de dressuuraanleg zat in de moederlijn verankerd. Die aanleg kwam bij Calypso I boven drijven. De aanwezigheid van Calypso I in vrijwel al onze merries heeft veel bewegingskwaliteit gebracht." De bekendste Calypso I-nakomeling was Chacomo van Alexandra Simons de Ridder. Zij wonnen olympisch teamgoud voor Duitsland tijdens de Olympische Spelen van Sydney in 2000.

Horses. Voordat deze merrie op stal kwam had Ad al de nodige merries aangeschaft en veulens gefokt, veelal springbloed uit Duitsland, maar het keerpunt kwam toen hij per toeval tegen E-Delypsa aanliep. In Nederland vond hij de Holsteiner-merrie bij een fokker die haar voor de springpaardenfokkerij had aangekocht. "Haar vader, Calypso I, bleek geen topspringverer te zijn, maar een dressuurverer. Daarom wilde hij die merrie verkopen. Ik zag haar lopen en daar werd ik gewoon stil van. Zó met de schoft omhoog, echt apart." En zo kwam in 1995 E-Delypsa bij Van den Tillaart op stal en sloeg de fokkerij de dressuurrichting in. Op dat moment maakte Coby van Baalen een opmars met de hengst Ferro, wat Van den Tillaart deed besluiten de hengst te gebruiken. "Daaruit werd een groot, stoer, zwart hengstveulen geboren. Jan Lamers, een zakelijke kennis via de varkenshandel en nog steeds een goede vriend, zag bij ons dat veulen en wilde graag meedoen en werd zo voor de helft eigenaar van Osmium." Als driejarige werd Osmium aangewezen, slaagde voor de verrichting met 8,5 voor dressuuraanleg en zo was het eerste veulen dat Van den Tillaart uit E-Delypsa fokte direct een goedgekeurde hengst. Osmium ging bij Piet Kuypers de dekkerij in en won vervolgens onder Nicolette van Leeuwen als vierjarige de Pavo Cup. Het jaar erop won hij de hengstencompetitie en liet hij zich goed zien in de selecties voor het WK in Verden. "Osmium was zo geliefd, hij dekte dat jaar ruim 300 merries. Maar zo'n tien

Velvet V.D.T. is het paradepaard in de fokkerij van VDT Horses. De Ferro-dochter bracht vijf goedgekeurde hengsten, waaronder de KWPN-hengsten Improver en Pontiac.

dagen voor het WK viel hij met dekken achterover van de dekbok en brak vijf wervels. Dat was een enorme domper." Osmium herstelde wel, maar kwam nooit meer op zijn oude niveau. Later werd de hengst voor de fokkerij naar Ierland verkocht, waar Paula en Dirk hem nog opzochten. Zijn bekendste nakomeling is ongetwijfeld Buriël KH, die onder de Zweedse Juliette Ramel succesvol twee olympiades liep. Ook Buriël KH heeft Ad nog in eigendom gehad: hij kocht hem bij de fokker en verkocht hem als jong paard weer.

Moeder E-Delypsa gaf veel hengstveulens, maar de drie merries die ze bracht heeft Van den Tillaart altijd aangehouden: Velvet V.D.T. (v.Ferro), Calypsa V.D.T. (v.Tuschinski) en Delypsa II V.D.T. (v.Wynton). Velvet V.D.T. en Delypsa II V.D.T. worden met veel succes ingezet in de fokkerij en hebben beide inmiddels een Grand Prix-nakomeling. Calypsa V.D.T. is helaas aan koliek gestorven. Haar lijn wordt voortgezet door haar Jazz-dochter Grace Kelly V.D.T.

Velvet en aanwas

Velvet V.D.T. werd in 2005 als driejarige Brabants en ook Nederlands kampioen en bleek ontzettend goed te fokken. Haar eerste nakomeling Bestseller V.D.T. (v.Ungaro) liep Grand Prix en daarna gaf ze niet minder dan vijf goedgekeurde hengsten, waarvan Improver VDT en Pontiac bij het KWPN. Goldfinger V.D.T. (v.Jazz) en My Toto VDT (v.Glock's Toto Jr.) zijn goedgekeurd bij het DWB en Ribéry V.D.T. (v.Don Juan de Hus) werd KWPN aangewezen en gekeurd in Oldenburg. Meerdere nakomelingen van Velvet V.D.T. verkocht Van den Tillaart met succes via de KWPN Select Sale naar nieuwe eigenaren in binnen- en buitenland. My Toto VDT was de laatste nakomeling die Velvet V.D.T. zelf heeft gedragen. Deze werd

via de KSS verkocht aan Helgstrand en staat inmiddels op stal bij Isabell Werth, wiens leerlinge Theresa Friesdorf hem rijdt. "Velvet werd moeilijker drachtig en we wilden graag een merrieveulen om de stam voort te zetten. Toen probeerden we het met ICSI bij Velvet. Ze gaf ons het jaar erop via ICSI de aangewezen hengst Olympus VDT en een merrie, Olympia VDT, beide van Romanov. Vooral met Olympia waren we ontzettend blij, dat was het eerste merrieveulen uit Velvet. Dat was echt feest." Olympia werd als driejarige met 90/85 ingeschreven in het stamboek en liep onder José van Haaren 85 punten in de IBOP. "Die merrie wilden we natuurlijk houden als opvolger van Velvet en ze loopt hier nu met een fantastisch merrieveulen in de wei." Later zouden er nog enkele merrieveulens meer uit Velvet geboren worden. Dit jaar is er via ICSI een Easy Game-hengstveulen uit Velvet V.D.T. geboren.

Veulens worden niet verkocht

Alle jonge aanwas houdt VDT Horses aan tot minimaal tweeënhalvejarige leeftijd. "Veulens verkopen we in principe niet", vertelt Ad stellig. Voor het klaarmaken van de hengsten heeft VDT Horses momenteel naar volle tevredenheid een samenwerking met Peter Wetzelaer. "Alle jonge hengsten gaan naar Stal Wetzelaer. In principe zijn die allemaal voor de verkoop." De merries die voor de keuring gaan, worden allemaal professioneel klaargemaakt door Ellen Roefs. In het verleden hield Van den Tillaart nog wel een hengst aan voor de sport, maar tegenwoordig niet meer. Hij heeft nog twee zelfgefokte paarden in mede-eigendom in de sport lopen. Kashmire (Governor uit Saranka V elite pref PROK van Ferro) doet het onder José van Haaren goed in de Lichte Tour. "Dat paard is een aardig-

FOKMERRIES EN VEULENS

Merrie	Predicaten	Afstamming	Veulen	Drachtig van
Velvet V.D.T.	Elite pref prest D-OC	Ferro uit E-Delypsa stb pref prest van Calypso I	Easy Game (ICSI)	Dante Weltino OLD & Don Juan de Hus (ICSI)
Delypsa II V.D.T.	Elite prest EPTM-dres PROK	Wynton uit E-Delypsa stb pref prest van Calypso I	Bloomberg	Obsession
New Delypsa VDT	Elite IBOP-dres D-OC	Glock's Toto Jr. uit Delypsa II V.D.T. elite prest EPTM-dres PROK van Wynton	Indian Rock	Bon Coeur
Olympia VDT	Elite IBOP-dres D-OC	Romanov Blue Hors uit Velvet V.D.T. elite pref prest D-OC van Ferro	San Remo OLD	Sanceo
Grace Kelly V.D.T.	Elite EPTM-dres D-OC	Jazz uit uit Calypsa V.D.T. ster pref PROK van Tuschinski	Indian Rock	Secret Lover
Marilyn Monroe VDT	Elite IBOP-dres D-OC	Totilas uit Grace Kelly V.D.T. elite EPTM-dres D-OC van Jazz	Dante Weltino OLD	Ferro
Jeranka V	Ster PROK	Don Schufro uit Saranka V elite pref PROK van Ferro	Extreme U.S.	Roderico
Red Velvet V.D.T.		Total US uit Velvet V.D.T. elite pref prest D-OC van Ferro	-	Obsession

De KWPN-hengst Osmium is de eerste KWPN-hengst die Ad van den Tillaart fokte. De zoon van Ferro, hier onder het zadel van testruiter Holga Finken, wist de Pavo Cup te winnen

“De fokkerij moet in dienst staan van de sport, niet andersom.”

heid om naar te kijken en voor ons ook een mooie manier om contact te houden met de sport. Ook staat er nog een jonge Negro bij Agaath van der Lei op stal.”

Metten met de besten

De connectie met de sport is voor Van den Tillaart belangrijk. “De fokkerij moet in dienst staan van de sport, niet andersom. Wij fokken niet voor veulenvelingen, maar voor de grote sport.” Maar wat is dan het belangrijkste in een goed sportpaard? “Dat is datgene wat je niet kunt zien. De rest is ook belangrijk, maar een paard moet het vooral willen doen.” Die juiste instelling kun je alleen maar ontdekken door met paarden te werken. “Wij gaan met al onze fokproducten aan de gang. Dan merk je ook dat sommige paarden die als veulen misschien niet opvielen, als driejarige wel heel opvallend kunnen zijn. Als je mij vraagt naar mijn doelstelling, dan is het een paard te fokken dat zich kan meten met de besten.”

Paula vult aan: “Je hebt niet alles in de hand, zoals bijvoorbeeld waar een paard terecht komt, maar we willen wel een paard fokken dat die capaciteiten heeft.”

Bewezen vererfers

VDT Horses maakt veel gebruik van bewezen vererfers. Ook de merries waarmee gefokt wordt hebben bijna allemaal een aanlegtest gelopen. Ad: “De IBOP is voor ons een zeer goede indicatie voor de natuurlijke aanleg. We zetten vrijwel alleen elitemerries in voor onze fokkerij. De merries moeten niet alleen aanleg hebben, maar moeten ook gezond zijn. Deze merries komen ook vrijwel allemaal van bewezen vererfers, zoals Totilas, Glock's Toto Jr., Total U.S., Romanov, Ferro, Sandro Hit, Don Schufro en Jazz. Daarmee willen we proberen eigenschappen zoals piaffe en passage te verankeren. Wij denken de kans te vergroten als je fokt met merries van vaders die zelf op hoog niveau hebben gelopen of bewezen hebben dit

De inmiddels geruinde Improver VDT werd als driejarige goedgekeurd bij het KWPN. Met Remy Bastings zet de zoon van Apache aansprekende scores neer op Zwarte Tour-niveau.

“Het belangrijkste aan een sportpaard is hetgeen je niet kunt zien.”

te vererven. Natuurlijk gebruiken we ook weleens een jonge hengst, die moeten ook kansen krijgen.” Wanneer Ad denkt aan bloedlijnen in Europa die echt aanleg voor piaffe en passage vererven, zijn dat er slechts een paar. “Sowieso is dat de Duitse D-lijn van Donnerhall. Wij hebben met een directe Don Schufroen een Toto Jr.-merrie volop de D-lijn in onze fokkerij. Ook Ferro vererft dit sterk. Net als het Duitse R-bloed van Rubenstein, ik vind Romanov hier een goed voorbeeld van. En ook de lijn van Kostolany, Gribaldi en Totilas staat bekend om zijn piaffe en passage. Van de hengst Dante Weltino zijn we ook zeer gecharmeerd, hij heeft vijf generaties Grand Prix op rij en de volle broer van zijn moeder liep op de Olympische Spelen in Londen. Zelf gaat hij misschien wel op voor zijn derde olympiade. Voor zo’n paard moet je diep buigen.” De aanleg voor verzameling blijft in het gesprek steeds terugkeren. Een grote draf wordt daarentegen volgens

Ad overgewaardeerd. “Iedereen loopt bij jonge paarden achter de grootste draver aan, maar die moeten we juist niet hebben. Ik vind het jammer dat de draf zo overgewaardeerd wordt, en de galop en stap ondergewaardeerd, vooral op bijvoorbeeld veulenvelingen en jongepaardenrubrieken. Paarden moeten op hun achterbenen kunnen en beschikken over een goede rug- en lendenpartij.”

lets apart, maar toch goed

Er lopen bij VDT Horses ook nakomelingen in de wei van in Nederland misschien minder gebruikte hengsten. Zo werd er twee jaar terug met Sanceo (v. San Remo OLD) gedekt. “Dat paard zag ik lopen op de olympiade in Tokio en die bleef op mijn netvlies staan. We hebben er nu een prachtige jaarlinghengst van.” Ook de Duitse San Remo (v. Sandro Hit) gebruikte Van den Tillaart. “Dat paard heeft door een ziekte weinig in de

sport gelopen, maar heeft als vader van Sammy Davis Jr. en Sanceo op heel weinig nakomelingen al twee paarden gegeven die hoger dan 80% wisten te scoren. Acht procent van zijn nakomelingen loopt Grand Prix, die hengsten zijn zeldzaam. Vorig jaar zetten we San Remo OLD in op onze Romanovmerrie en het veulen dat er nu naast loopt is een sieraad in de wei. Daar krijg ik nooit genoeg van. Iets aparts te vinden dat niet iedereen heeft, maar wat toch écht goed is, dat vind ik prachtig. Je moet er soms iets voor over hebben, maar om iets goeds te krijgen, moet je geen concessies doen."

Een ander paard dat Van den Tillaart pakte, was Total U.S. (v.Totilas) tijdens de show 'Black Magic' op de KWPN Stallion Show in Den Bosch. "Daar wil ik dan graag een nakomeling van, en inmiddels heb ik die. We brengen dit jaar een mooie driejarige Total U.S.-merrie naar de keuring en Pontiac werd bij het KWPN goedgekeurd."

Een rendabel fokkerijbedrijf

De liefde voor de fokkerij zit diepgeworteld bij de familie Van den Tillaart, maar daarnaast houden ze hun fokkerijbedrijf ook rendabel. Hoe doen ze dat? De paarden worden allemaal tot minimaal tweeënhalfjarige leeftijd aangehouden. De beste merries worden ingezet voor de fokkerij en de hengsten vinden via verschillende wegen een nieuwe eigenaar. Soms is dat via de KSS-veiling, maar ook via andere wegen. Ad: "Een paard aanhouden tot die leeftijd is een duur traject, maar met een goede driejarige heb je ook wel iets in handen. We hebben zelf geen dekstation, dus een goedgekeurde hengst aanhouden is moeilijk." Paula: "We hebben ook nog niet het doel om die aan te houden. En fokker van zo'n paard blijf je voor altijd."

PAARDENFAMILIE VAN DEN TILLAART

De liefde voor paarden en vooral ook de fokkerij gaat van generatie op generatie over in de familie Van den Tillaart. Ze staan te boek als fokker van onder anderen Banjo (v.Doruto), waar Jo Rutten in 1976 de Olympische Spelen in Montréal mee reed. Ook een van Bert Ruttens eerste wedstrijdpaarden, Neapolitano (v.Talisman), werd bij Van den Tillaart gekocht. Ads vader was een echte keuringsman en fokte de in 1980 geboren KWPN-hengst Winchester (v.Pele). Zijn allerlaatste fokproduct was de Cantos-zoon Very Nice die 1.60m sprong onder Timothy Hendrix. Als kleine jongen ging Ad al veel mee met zijn oudere broer Tiny, die destijds op pad ging met de hengsten (zoals Doruto) van hengstenhouderij Mies van den Bosch. Ad vindt het jammer dat hij niet zelf op niveau heeft gereden. Ad: "Daar had ik het talent en geduld niet voor. Mijn talent lag meer in de handel." Paula (35) treedt daarmee in de voetsporen van haar vader. Inmiddels rijdt ze niet meer, maar vroeger bij de pony's sprong ze internationaal. Ze sprong ook hun merrie Velvet V.D.T. in de IBOP en sprong bij de paarden op Z-niveau. Ook ging Paula al van jongs af aan mee naar de keuringen.

Via de eigen website, die Paula bijhoudt, is alle informatie te lezen over de fokkerij, merries, hengsten en nakomelingen. Daarnaast wordt er altijd goed contact onderhouden met de afnemers van de paarden, zowel in binnen- als buitenland. Ad: "Als je dat goed doet, dan komt vaak van het één het ander. Mensen moeten bij je terug willen komen wanneer een gekocht paard goed bevalt. Daar moet je veel moeite voor doen. We blijven de door ons gefokte paarden altijd volgen en zoeken ze soms op in het buitenland. Zo ontstaat ook het contact met goede ruiters, en die contacten zijn weer belangrijk wanneer zij een nieuw paard zoeken. Je moet je product vermarkten, het komt niet aanwaaien. Je netwerk en een goede aftersales zijn ontzettend belangrijk. En heb geen spijt wanneer een verkocht paard goed presteert. Daar moet je juist van genieten."

Weinig jonge fokkers

Ondanks dat Ad het bedrijf aan zijn dochter Paula heeft overgedaan, overleggen ze nog regelmatig. Ad: "Ik ben heel blij dat de fokkerij doorgezet wordt. Soms moet je geluk hebben. Ik liep toevallig tegen één merrie aan die mij op de kaart zette." Paula vult aan: "En ik ben als jonge fokker weer heel blij met het materiaal waarmee ik mag starten. Qua kennis heb ik veel van mijn vader geleerd, maar je moet zelf ook tijd erin steken. Veel kijken, lezen, luisteren naar anderen. Tegenwoordig zijn er ook veel online databases met een schat aan informatie. KWPN.tv en ClipMyHorse put ik veel informatie uit. En natuurlijk gaan we nog steeds veel samen op pad." Ad vindt het prachtig dat zijn dochter de fokkerij voortzet, maar ziet in de fokkerij wel een vergrijzing en een dalende trend in het aantal fokkers. "Dat is ook lastig, want er komt veel bij kijken, maar dat is wel iets waar we het binnen het stamboek over moeten hebben."

Keuzes maken

Het opdoen, maar ook het delen van kennis is voor de familie Van den Tillaart heel belangrijk. Daarvoor wordt door vader en dochter de sport op de voet gevolgd, maar komen ze ook regelmatig samen met enkele andere fokkers in een soort fokkerijclubje, waar zowel de sport als fokkerij besproken wordt. Waar de sport om vraagt, dat is wat we moeten fokken, vindt Ad. "Een heel getalenteerd paard dat fijn te rijden is. In het verleden werd over dat fijn te rijden zijn nog weleens heengestapt, maar dat doen mensen niet meer. Het exterieur mag een paard niet in de weg zitten: een paard moet correct zijn, anders heb je geen levensduur. Maar een sportpaard moet vooral functioneel zijn, zich laten bewerken. Natuurlijk zie ik graag een mooi paard, maar het exterieur is misschien niet meer het hoofddoel. Hoewel je het altijd moet proberen te bewaken." Ook keuzes maken is een les die Ad door de jaren heen heeft geleerd. "Wanneer ik uit een merrie meerdere matige nakomelingen heb, dan neem ik afscheid. Meestal vinden ze dan hun weg in de sport of doen dienst als draagmoeder. Fokkerij is emotie en daardoor wordt er vaak te lang door gefokt met een merrielijn die niet goed genoeg is. Je moet rigoureuus zijn en selecteren. Ga alleen met het beste verder." •